

New eMMergy congres

SAMENWERKEN IN DE ENERGIETRANSITIE

7 NOVEMBER 2019
ATLAS THEATER EMMEN

DUURZAAM SAMENWERKEN, DUURZAAM HANDELEN EN DUURZAAM INVESTEREN!

Een succesvolle energietransitie vraagt om samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheid. Samenwerken door het delen van kennis. Samenwerken aan innovatieve oplossingen. Samenwerken dus: in klein verband, in groot verband, in triple-helix verband!

Waar liggen de kansen voor uw bedrijf of organisatie om mee te bouwen aan de energietransitie? Tijdens het congres hoort u via keynotes, kennissessies en netwerksessies meer over de ontwikkelingen binnen de energietransitie.

Laat u inspireren!

PROGRAMMA

- 9.00 uur Inloop en koffie
- 9.30 uur Officiële opening New eMMergy congres, wethouder Guido Rink
- 9.40 uur Samenwerken in de energietransitie, Ton de Jong, *ECN-TNO*

10.15 uur Break-out verdiepingssessies thema samenwerken

Kennissessie

Infrastructure Outlook 2050

Piet Nienhuis/ *Gasunie*

Gerrit van der Lee/ *TenneT*

Kennissessie

Stroomt er straks waterstof door ons gasnet?

Sybe bij de Leij/ *Enexis*

Netwerksessies

- Dutch TechZone: de kracht van samenwerken,

Henriette Herbschleb/ *Dutch TechZone*

- Pop-up waterstof tankstation,

François Hemmerlin/ *Resato International*

- Samenwerken Gas 2.0,

Liesbeth Horstmann/ *Community of Practice Gas 2.0*

10.50 uur Koffiepauze

11.20 uur Duurzame energie, denk mondiaal, handel lokaal, Professor David Smeulders, TUE

11.55 uur Break-out verdiepingssessies thema duurzaam handelen

Kennissessie

Procesindustrie Agenda Drenthe: Kritische punten voor samenwerking op weg naar een duurzame toekomst

Aaldrik Haijer/ *Water & Energy Solutions*

Kennissessie

Mind the gap in human capital

Anja Hulshof/ *Energy College*

Kennissessie

Grootschalige elektrolyse in Noord Nederland – ervaringen van het 20 MW project van Gasunie en Nouryon

Koen Wiersma/ *Gasunie*

Joost Sandberg/ *Nouryon*

Netwerksessies

- Zonnepark met Fieldlab, Herman Idema/ *VPB*

- Aardwarmte winnen kan goedkoper, André Kant/ *Geothermie Groep Nederland*

- Reduce pain, enlarge gain and close the value chain!, Marjan Kamer/ *Teijin*

- SEREH: grensoverschrijdend samenwerken in de Smart Energy Region, Siegbert van der Velde/ *gemeente Emmen*

12.30 Lunch

13.30 uur Investeren in duurzame energie, Marjan van Loon, Shell

14.10 uur Break-out verdiepingssessies thema duurzaam investeren

Kennissessie

Power2Gas @GZI-Next: Groene waterstof als booster voor de regionale energie transitie

Harry Eshuis/ *NAM*

Kennissessie

Kansen in de Noordelijke Investeringsagenda

Patrick Cnubben/ *New Energy Coalition*

Netwerksessies

- De waterstofwijk,

Kees Boer/ *gemeente Hoogeveen*

- Groen gas en meststoffen produceren zonder afvalstoffen, Hans Jansen/ *STERCORE*

- De zuivelfabriek als onderdeel in de energietransitie,

Erik Kuiper/ *Friesland Campina*

14.45 uur Koffie/thee pauze

15.15 uur Debat met gedeputeerden van Noord-Nederland over RES agenda (interactief met de zaal)

Moderator Diana Matroos

15.45 uur Wrap-up inhoudelijke thema's

16.15 uur Afsluiting congres en gelegenheid tot netwerken met hapje en drankje.

DAGVOORZITTER: DIANA MATROOS

Diana presenteert bij BNR Nieuwsradio diverse programma's zoals Beeldbepalers, ZZZP Café en Zakendoen met... Afgelopen seizoen was zij één van de presentatoren van Buitenhof (VPRO). Daarvoor was zij presentator bij RTLZ en RTL Nieuws.

U kunt zich hier
direct aanmelden.

www.newemergy.nl/

aanmelden

Ton de Jong

Ton is Managing Director van ECN.TNO. Dit energieonderzoekcentrum is in 2018 gevormd, voortbouwend op de kracht van ECN-Duurzaam en TNO-Energie. Hiervoor was Ton managing director van ingenieursbureau Sweco NL (voorheen Grontmij NL) en van adviesbureau Capgemini Consulting NL. Eerder was hij partner van Ernst & Young Consulting.

Professor David Smeulders

David is Hoogleraar Energietechnologie aan de Technische Universiteit Eindhoven (TUE) en voorzitter van Engineering Thermodynamics for Energy Systems. Hij is lid van het bestuur van TKI Nieuw Gas (topsector Energie).

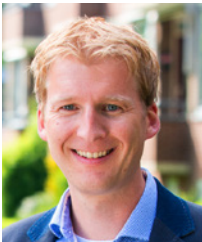
Marjan van Loon

Marjan is sinds 1 januari 2016 president-directeur van Shell Nederland. Zij studeerde Chemical Engineering aan de TU Eindhoven. Direct na haar studie trad ze in 1989 als chemisch technoloog in dienst bij Shell. Voor haar aantreden als president-directeur van Shell Nederland was ze Vice President Integrated Gas and LNG (vloeibaar gas).

Piet Nienhuis

Piet, senior adviseur energietransitie Gasunie, heeft meer dan 35 jaar ervaring in infrastructuurplanning. Momenteel ligt de nadruk op het hele energiesysteem; met name de interactie tussen elektriciteit en gas. Zowel voor Nederland als Europa.

Sybe bij de Leij

Sybe is Innovatiemanager bij Enexis Netbeheer. Na zijn studie Technology Management aan de RuG werkt hij sinds 2009 bij Enexis aan vraagstukken over de toekomst van het gasnet en duurzaam gas. Binnen Enexis Netbeheer is hij verantwoordelijk voor het Programma Waterstof.

Gert van der Lee

Gert, beleidsadviseur TenneT, is ruim twintig jaar actief op het terrein van netplanning. De laatste jaren ligt zijn focus op het in kaart brengen van de consequenties van de energietransitie voor de elektriciteitsvoorziening als onderdeel van het totale energiesysteem.

Henriëtte Herbschleb

Directeur Dutch TechZone

Siegbert van der Velde

Projectleider Smart Energy Region (SEREH)

Liesbeth Horstmann

Coördinator Community of Practice Gas 2.0

François Hemmerlin

Business Development Manager Hydrogen, Resato International

**GASTHEER:
GUIDO RINK**

Guido Rink is wethouder Economie voor de gemeente Emmen. Guido vindt het belangrijk dat innovatie en samenwerking in de energietransitie wordt aangejaagd en is dan ook trots op de inhoud van deze

lustrumeditie. Samen met andere partijen zet hij zich in om Emmen hierin voorloper te laten zijn. Hij hoopt dat bedrijven tijdens New eMMergy inspiratie opdoen om samen verder te bouwen aan de energietransitie.

**MODERATOR:
ELINE FABER**

Eline Faber is dagvoorzitter, procesbegeleider, spreker en auteur. Zij begeleidt de pitches en informatiesessies tijdens het congres.

Koen Wiersma

Business Developer New Energy Gasunie

Joost Sandberg

Business Development Manager Nouryon

Aaldrik Haijer

Aaldrik is eigenaar van Water and Energy Solutions. Water & Energy Solutions is een technisch consultancy bedrijf met een oorsprong in de chemische technologie.

Anja Hulshof

Programmamanager Gas 2.0, Energy College

Herman Idema

Directeur Vereniging Parkmanagement Bargermeer (VPB)

André Mol

Voorzitter Stichting Geothermie Groep Nederland

Marjan Kamer- van Essen

Corporate eco-efficiency specialist Teijin

Harry Eshuis

Opportunity Manager Power2Gas, NAM

Patrick Cnubben

Themacoördinator/Manager Waterstof New Energy Coalition

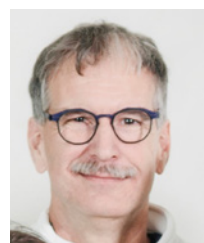
Kees Boer

Projectleider waterstofwijk Hoogeveen

Hans Jansen

CEO STERCORE

Erik Kuiper

Director Technology FrieslandCampina Ingredients

> DE ONDERWERPEN

Samenwerken in de energietransitie

De energietransitie is van iedereen én van niemand. Het is morgen én vandaag. Sommigen menen dat innovatie en technologie de oplossing is. Anderen wijzen op (bottom-up) maatschappelijke actie en (top-down) regelgeving. En er is ook een economisch perspectief: de transitie gaat door de portemonnee en biedt (nieuwe en andere) bedrijvigheid. Alleen lukt het niet. Een effectieve, betaalbare en toekomstbestendige energietransitie vraagt om samenwerkingsverbanden, bestaande, maar ook nieuwe, soms verrassende. Lange termijn plannen werken vaak niet. Samen aan de slag gaan, experimenteren en leren blijkt wel te werken: groot denken, klein beginnen en opschalen zodra dat kan.

Infrastructure Outlook 2050

De energietransitie is een ingrijpend en kostbaar proces. Belangrijk onderdeel van deze transitie is de aanpassing van de energie-infrastructuur. In de studie "Infrastructure Outlook 2050" zijn, op basis van verschillende transitie-scenario's, beelden geschetst over de inrichting van de landelijke infrastructuur voor elektriciteit en gas (methaan en waterstof). Deze studie is in 2018 op eigen initiatief van TenneT en Gasunie gestart en later onderdeel van het klimaatakkoord geworden.

Stroomt er straks waterstof door ons gasnet?

Enexis Groep spant zich in om de energietransitie te versnellen en tegelijk de toegang tot betrouwbare en betaalbare energie te blijven borgen. Waterstof heeft de technische potentie om een duurzame, CO₂-vrije energiedrager te zijn voor vele toepassingen. Samen met de andere netbeheerders, kennisinstellingen en technische universiteiten onderzoekt Enexis welke rol waterstof kan spelen in de warmtetransitie in de gebouwde omgeving. Dit wordt gedaan door middel van theoretisch onderzoek, praktijkproeven en pilot projecten.

Dutch TechZone: de kracht van samenwerken

Dutch TechZone is de economische paraplu boven de gemeenten Coevorden, Emmen, Hardenberg en Hoogeveen. Hier werken ondernemers, onderwijs en overheid samen aan een sterke economie. Veel maakbedrijven in Dutch TechZone behoren tot de topsector HTSM. En ook op het gebied van biobased economy blinkt Dutch TechZone uit in kennis, innovatie en onderzoek. Samenwerken maakt de regio nog veel sterker. Dutch TechZone verbindt en jaagt aan.

Samenwerken Gas 2.0

Ondernemers, overheid, studenten en docenten, samenwerken aan toekomstbestendig technisch onderwijs. Met nieuwe energie, kennis en projecten dragen we bij aan de kennisverbreding van docenten, studenten en medewerkers.

Pop-up waterstof tankstation

Een infrastructuur van waterstoftankstations is als eerste nodig om te kunnen rijden met schone elektrische waterstofauto's. Zo wordt Nederland een interessante afzetmarkt voor autofabrikanten. De zakelijke markt en de fleetowners spelen daarvoor in de komende jaren een trekkersrol. Het pop-up station is voor hen bedoeld die een fleet willen aanschaffen en betaalbaar op eigen terrein willen tanken.

Duurzame energie, denk mondiaal, handel lokaal

Traditionele energiebronnen (olie, kolen en gas) zijn tegelijkertijd efficiënte opslagsystemen. Ze kunnen lange tijd bewaard worden en zijn op afroep beschikbaar. Hernieuwbare vormen van energie (zonnepanelen en wind) zijn dit niet. De grootste uitdaging voor de energietransitie is dus het ontwikkelen van grootschalige opslag en conversiemethoden voor lokale toepassingen.

Procesindustrie Agenda Drenthe: Kritische punten voor samenwerking op weg naar een duurzame toekomst.

Partijen in Drenthe werken samen aan een gezamenlijke visie en strategie voor de procesindustrie, de grootste private werkgever van de provincie. De noodzaak om in de toekomst duurzaam te produceren maakt dat verdere verbetering van energie-efficiëntie en volledige omschakeling naar groene energie dichter bij de zogenaamde 'License to operate' komen. Door een gezamenlijke focus op de kernthema's kan de procesindustrie uiteindelijk hoogwaardige producten blijven maken die een positief economisch, ecologisch en sociaal effect hebben op de samenleving als geheel.

Grootschalige elektrolyse in Noord Nederland – ervaringen van het 20 MW project van Gasunie en Nouryon

Gasunie en Nouryon delen hun concrete ervaringen vanuit het grootschalige water elektrolyse project waarmee in Delfzijl groene waterstof gemaakt wordt voor BioMCN en (na uitbreiding) voor SkyNRG. Dit project van 20 MW is een belangrijke eerste stap naar de ontwikkeling van groene waterstof economie in Noord-Nederland. Wat zijn de successen en lessen van dit 'first of a kind' project?

Mind the gap in human capital

Het klimaatakkoord is duidelijk. En de energietransitie gaat veel impact hebben op decentraal niveau. Zoals bij windparken, warmtepompen, zero-emission mobility, warmtenetten, of nieuwe energiediensten. Om deze systemen te realiseren en te onderhouden zijn vakmensen nodig die het gaan realiseren. Vaak in de vorm van producten en diensten die nu nog onbekend zijn bij bedrijven. We hebben duizenden goede vakkrachten nodig! Hoe zorgen we ervoor dat er voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar is voor de realisatie van de energietransitie? Wat doen we eraan en wat is er nodig?

Zonnepark met Fieldlab

Ondernemersvereniging VPB nam het initiatief voor de bouw van een Zonnepark van 37 Ha waar ook een Fieldlab wordt gerealiseerd. De focus is op zon-innovaties, aanverwante technologieën en met een cross-over naar biocomposieten en circulair materiaalgebruik. Ondernemers, kennisinstellingen en studenten kunnen onderzoek doen in het fieldlab.

SEREH: grensoverschrijdend samenwerken in de Smart Energy Region

Met de Smart Energy Region (SEREH) ontwikkelen de gemeente Emmen en Stadt Haren (Ems) het energiesysteem van de toekomst. Door regionale energiesystemen slim te koppelen en energie over de landsgrens uit te wisselen versnellen we de energietransitie. Vraag en aanbod van duurzame energie stemmen we regionaal, decentraal en grensoverschrijdend op elkaar af. Met fysieke uitwisseling van stroom en waterstof tussen Emmen en Haren kan op termijn een regionale energiemarkt vorm krijgen.

Aardwarmte winnen kan goedkoper, zonder aardbevingen en is niet alleen voor glastuinbouw!

Investeren in aardwarmte is duur en het rendement onvoorspelbaar is het idee. Maar met kleinere investeringen en hoogwaardige technieken kan men water van 60-70°C winnen. Dit geeft dan een thermisch vermogen van 1-2 MW in "modules". Hierdoor is het aantal aardwarmtetoepassingen veel groter en maatschappelijk beter aanvaardbaar.

Reduce pain, enlarge gain and close the value chain!

Het ultieme doel van Teijin Aramid is een volledig circulaire aramide keten. 'Reduce pain, enlarge gain, close the value chain', dat is de route! Teijin Aramid werkt aan het reduceren en vergroenen van energie en grondstoffen, vergroten van hergebruik van eindproducten en het benutten van de eigenschappen van de producten om zo CO₂-reductie te realiseren bij de klant. Dat vraagt om duurzame keuzes!

Wat is de rol van Shell in de Nederlandse energietransitie?

Shell wil een actieve rol spelen in de energietransitie. Klimaatverandering is een wereldwijd probleem maar de oplossingen zijn altijd lokaal, ook in Drenthe. Marjan van Loon spreekt over de kansen die Shell en NAM zien om samen met anderen te bouwen aan een energiehuishouding met minder CO₂. Die kansen moeten worden omgezet in successen.

Power2Gas @GZI-Next: Groene waterstof als booster voor de regionale energie transitie.

Nederland staat voor een complexe puzzel om het energiesysteem te verduurzamen. Groene waterstof wordt door velen gezien als een essentieel puzzelstuk, de grote vraag is hoe deze het best "gelegd" kan worden. Binnen GZI-Next hebben diverse partijen de krachten gebundeld om hierop een antwoord te geven. Bestaande aardgas infrastructuur wordt als springplank gebruikt voor versnelde ontwikkeling van groene waterstofprojecten, tegen lagere kosten. Groene waterstof wordt bij voorkeur ingezet in toepassingen die (nog) niet geëlektrificeerd kunnen worden. Op deze manier wordt fossiel energieverbruik maximaal

teruggedrongen, terwijl de productie van groene waterstof extra ruimte creëert voor duurzame energieopwekking in de regio.

De Noordelijke Investeringsagenda, kansen voor het MKB

De implementatie van groene waterstof vereist begrip en samenwerking tussen de publieke en private sector. Enkel met deze samenwerking kunnen nieuwe projecten worden gerealiseerd die bijdragen aan de energietransitie en de daaraan verbonden doelstellingen, nationaal en internationaal. Welke kansen biedt de Noordelijke Investeringsagenda?

De waterstofwijk

In Hoogeveen, in de nieuwbouwwijk Nijstad-Oost, worden nieuwbouwwoningen voorzien van een waterstof cv-ketel; het waterstofgas wordt aangevoerd met een standaard aardgasleiding. Dit proefproject met 100 woningen is een opschaalbare bouwsteen om de energietransitie van bestaande woningvoorraad een belangrijke impuls te geven. Hoogeveen wil in 2022 de naastgelegen "Vinex wijk" Erflanden met 1100 woningen aansluiten op het waterstofnetwerk.

Groen gas en meststoffen produceren zonder afvalstoffen

STERCORE heeft een vergassingsprocedé ontwikkeld waarbij het mogelijk is om zonder schadelijke emissies, dierlijke mest om te zetten naar groen gas en koolstof. Hierbij ontstaan geen afvalstoffen. STERCORE bouwt nu de grootste bio-vergassingsinstallatie van Nederland voor de productie van dit groene gas en biobased meststoffen.

De zuivelfabriek als onderdeel in de energietransitie

FrieslandCampina wil de komende jaren fors reduceren in CO₂ uitstoot, en de route naar fossiel vrij produceren inzetten. Om deze energietransitie succesvol te maken hebben we elkaar in de regio nodig. De kansen die er zijn, zoals restwarmte inzetten, elektrificeren en waterstof toepassen, zijn allemaal regio en productielocatie specifiek. Door de handen ineen te slaan worden deze kansen realiteit.

New eMMergy is een congres van de gemeente Emmen

Partners van deze lustrumeditie zijn:

provincie Drenthe

Locatie congres

New eMMergy 2019 is in het Atlas Theater Emmen, Raadhuisplein 99, 7811 AP Emmen

Aanmelden

www.newemmergy.nl/aanmelden

Informatie en contact

Als u meer informatie wilt over dit congres kunt u contact op nemen met Congresbureau Drenthe 0591 651197 of een mail sturen naar info@congresbureaudrenthe.nl

Route en parkeren

Het theater is gevestigd in het centrum van Emmen. U kunt gebruik maken van de parkeergelegenheden aan het Willinkplein tegenover de ingang van het Atlas Theater. Wij adviseren u om het adres (Willinkplein 7) te gebruiken voor uw navigatiesysteem. Mocht dit parkeerterrein vol zijn (in verband met bouwwerkzaamheden zijn er minder parkeerplaatsen) dan zijn andere parkeerlocaties: parkeerterrein Wildlands (volg borden) of parkeergarage

Westerstraat of parkeerterrein Emmen-Zuid.

Openbaar vervoer

Vanaf het NS-station is het ongeveer 15 minuten lopen naar het theater. U kunt hiervoor de bewegwijzering naar het ATLAS Theater volgen. U kunt ook met de bus (lijn 3 of lijn 4) naar halte Holdert (3 haltes), vanaf hier is het nog maar een minuut wandelen tot de entree van het Atlas Theater.